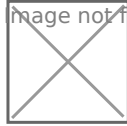

Ο Θεσμός της Οικογένειας και το σύγχρονο ατομοκεντρικό πνεύμα

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=100060>]

Πράγματι, ο σύγχρονος άνθρωπος είναι ο άνθρωπος της απόλυτης άρνησης να συμβιβαστεί με κάθε είδους δέσμευση. Το πρόβλημά του σχετίζεται με την εν γένει αδυναμία του να αυτοπροσδιοριστεί ως πρόσωπο, που στοχεύει στη κοινωνία του με άλλα πρόσωπα και να εκλάβει όλη αυτή τη διαδικασία ως παράγοντα της δικής του ψυχοσωματικής ολοκλήρωσης. Το κατεξοχήν πρόβλημα του συνίσταται στην εκ μέρους του αδυναμία και απροθυμία υπέρβασης του φίλαυτου φρονήματός του και την βίωση όσων συνεπάγεται η αλληλοπεριχώρηση προσώπων. Όλο αυτό το ατομοκεντρικό πνεύμα διείσδυσε σε κάθε έκφανση της διαπροσωπικότητας του ανθρώπου, άρα και στον χώρο της σχέσης του με το άλλο φύλο, του γάμου και της οικογένειάς του, η οποία έπαψε πλέον να θεμελιώνεται στην αδιαμφισβήτητη ψυχοσωματική ενότητα πρωτίστως των συζύγων και έπειτα όλων των μελών της και μετατράπηκε απλώς σε « ένα ακόμα εργαλείο για την άνετη κάλυψη των αναγκών^[68]», συνδεόμενη με τον καταναλωτισμό της σύγχρονης μετανεωτερικής κοινωνίας.

Ο σύζυγος έπαψε πλέον να βλέπει την σύζυγό του ως « σαρξ εκ της σαρκός του και οστόν εκ του οστέος του », αλλά ως μέσο επίτευξης της προσωπικής του ευδαιμονίας, στοιχείο που αναδείχθηκε και σε κριτήριο της μακροβιότητας ενός γάμου. Η απαίτηση του για ισότητα έγινε ισοδύναμη της επιδίωξης του για απόκτηση δύναμης, που δεν ικανοποιείται ωστόσο, ακόμα και με την ικανοποίηση αυτής της συνθήκης^[69]. Η κινητικότητα και το βραχυπρόθεσμο των σχέσεων έγινε η ουσία των « δυναμικών γάμων », των γάμων δηλαδή, η διάρκεια των οποίων συναρτήθηκε με το βαθμό ικανοποίησης των αναγκών των συζύγων^[70]. Το θυσιαστικό φρόνημα, ο ασκητικός προσανατολισμός και η ενοποιός δύναμη του γάμου αντικαταστάθηκε από το ατομικό « συμφέρον » των συζύγων, το οποίο κάνει το ζευγάρι, όταν θίγεται, να πει « φτάνει », « χωρίς να αισθάνεται καμία αναταραχή η σύγχυση, η ακόμη και τον πόνο που συνοδεύει το διαζύγιο^[71] ». Η απεριόριστη επέκταση της σεξουαλικότητας οδήγησε στην διασεξουαλικότητα και την προσωρινότητα των γάμων^[72]. Αποκορύφωμα όλων των παραπάνω αποτέλεσε, όπως διαπιστώθηκε, η επιλογή του σύγχρονου ανθρώπου να δραπετεύσει τελείως από τα « δεσμά » του γάμου, τον οποίο αντιλήφθηκε πρωτίστως ως θεσμική κατοχύρωση των συζυγικών δεσμεύσεων του και όχι ως πλαίσιο ένωσής του με τον άλλο « εις σάρκα μίαν ».

Αν λοιπόν, ο σύγχρονος άνθρωπος αποφεύγει τη « δέσμευση » του γάμου ή έστω

και μιας « νομικά ρυθμισμένης συμβίωσης », που συνεπάγεται δικαιώματα και υποχρεώσεις, τότε η αποκατάσταση της ενοποιητικής προοπτικής του γάμου προϋποθέτει την πνευματική ανανοηματοδότηση της διαπροσωπικότητάς του σύγχρονου ανθρώπου. Ο οντολογικός μετασχηματισμός του σύγχρονου ανθρώπου σε πρόσωπο, που ανακαλύπτει την αξία της ύπαρξής του στην συνάντησή του με το άλλο ή το διαφορετικό, αποτελεί απαραίτητη ποιμαντική προπαρασκευή της ποιοτικής αναβάθμισης του γάμου. Η μεταβολή του τρόπου με τον οποίο ο άνθρωπος αντιμετωπίζει την σχέση του με το άλλο φύλο προϋποθέτει την αλλαγή την οπτικής του δια της οποίας βλέπει και προσεγγίζει εν γένει τον άλλο. Και αν λάβουμε υπόψη μας ότι η Εκκλησία αποτελεί την πιο γνήσια και αυθεντική έκφραση της κοινωνίας προσώπων, στην οποία επιτυγχάνεται η συνάντηση των μελών της ως προσώπων με άλλα πρόσωπα και κυρίως με τον ίδιο το Χριστό, η διηνεκής προσπάθεια των ποιμένων για τον αναβαπτισμό του σύγχρονου ανθρώπου στο κοινοτικό πνεύμα της ενοριακής ζωής, αποτελεί την πιο ασφαλή ποιμαντική μεθοδολογία επίτευξης των παραπάνω στόχων^[73]. Αν το πρόβλημα του σύγχρονου ανθρώπου σχετίζεται με την αδυναμία του να προσεγγίσει τον άλλο ως ενυπόστατο φορέα νοηματοδότησης του ίδιου του του εαυτού, τότε η εμπειρική θεραπεία αυτού του φρονήματος εντός του θεραπευτηρίου της Εκκλησίας, αποτελέ την πιο ιδανική ποιμαντική αφετηρία για την ποιοτική αναβάθμιση του γάμου ως κοινωνίας προσώπων.

Το ιεροκανονικό πλαίσιο της Εκκλησίας περί γάμου, καταδεικνύει με σαφήνεια τα ασφαλή όρια, η υπέρβαση των οποίων συνιστά εκτροπή από τη θεώρηση του γάμου ως αδιάλυτης κοινωνίας προσώπων. Αν λοιπόν, η παραπάνω ποιμαντική δράση, που θα απέβλεπε στη μεταβολή του πνευματικού κριτηρίου διαπροσωπικότητας του σύγχρονου ανθρώπου, καταδεικνύει και ενισχύει με έναν σαφή, κατηγορηματικό και προπάντων βιωματοκεντρικό τρόπο, τον αδιάλυτο και ασκητικό χαρακτήρα της χριστιανικής συζυγίας, τότε δεν θα ήταν άστοχο να υποστηρίξουμε πως αποτελεί μια έστη και έμμεση μορφή ποιμαντικής εφαρμογής του πνεύματος των Ιερών Κανόνων της Εκκλησίας στην σύγχρονη πραγματικότητα.

[Συνεχίζεται]

[68] πρωθ. π. Βελικάνοφ Π., *Από τη « Μικρή Εκκλησία » στην ελεύθερη παλλακεία: Θεολογία του αποστόλου Παύλου και η εποχή του μεταμοντέρνου », ανακοίνωση στα ΙΕ΄ Παύλεια 2009, http://santoriniosgamos.blogspot.gr/2010/03/blog-post_9729.html.*

[69] π. Φάρος Φ. και π. Κοφινάς Σ., *Συζυγία*, Ν. Σμύρνη 1991, σσ. 27-32.

[70] πρωθ. π. Βελικάνοφ Π., όπ. παρ.

[71] Όπ. παρ.

[72] Όπ. παρ.

[73] Για το πλέγμα της αγαπητικής αλληλοπεριχώρησης που προβάλλει η Εκκλησία βλ. σχ. Βαρριάς Α., *Η Ποιμαντική του «Περιθωρίου» τ. 1, Περιθωριακότητα και Εκκλησία*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 267.